

OVERWEGING KONING GEZOCHT

DATUM 5 & 6 januari 2018

VOORGANGER Jozef Essing

EERSTE LEZING Jesaja 60, 1 - 6

EVANGELIE Matteüs 2, 1 - 12

OVERWEGING

De meesten kennen het feest van vandaag onder de naam Driekoningen: de herders in de open stal krijgen voornamelijk gezelschap uit het Oosten. Wij plaatsen hun beelden bij die van de herders en aan het Kerstlied *Nu zijt welkome* wordt een vierde strofe toegevoegd. Kortom: een leuke toegift die het plaatje van de kerststal compleet maakt.

Als we het daarbij houden doen we het evangelie van vandaag ernstig tekort. Het verhaal van Mattheüs is geen versiering bovenop het Kerstnachtverhaal. Het is een heel ander verhaal. Zeker, er komen thema's terug zoals de nieuwe koning tegenover de zittende machthebber - daar was dat keizer Augustus, hier de tyran Herodes - en mensen die buiten staan tegenover hen die binnen zijn - waren dat bij Lucas de herders in het veld en de mensen in de herberg hier zijn het vreemden van buiten en de kring aan het hof in de hoofdstad. Maar terwijl in de Kerstnacht de vreugde alles overstemt voel je bij Mattheüs een grimmige confrontatie die niet veel goeds belooft.

De nieuwe koning wordt gezocht in dubbele zin. Er zijn er die van ver met geschenken op zoek gaan naar die koning. Zoals die magiërs die zijn ster hebben gezien. En er zijn lieden voor wie zijn komst een schok is - Herodes en de hoofdstad. Zij zoeken hem ook, maar dan om hem uit de weg te ruimen. Waarom? Omdat een nieuwe koning van buiten, incognito nog wel, onverdraaglijk is voor lieden die macht en controle over alles willen hebben. 'Er is iets gaande dat ver over de grenzen aandacht trekt. En het ontglipt ons! dat kan niet en dat zal niet!'

De ironie van het verhaal wil dat het uitgerekend Herodes is die de hogepriesters en schriftgeleerden laat bladeren in de heilige boeken die hen wegwijs kunnen maken, waar ze het zoeken moeten: niet in een paleis, tussen hoogwaardige heren, in Jeruzalem, maar tussen de kleine luiden ergens in het buitengebied, Bethlehem. Maar zij gaan niet. Zij blijven liever lakeien van de sluwe vos Herodes die de nieuwgeborene in andere zin zoekt: om hem te doden.

Het zijn vreemden die echt contact zoeken, geleid door een vreemde ster.

Boeken zijn volgeschreven over dat fenomeen, die ster.

In ieder geval is het een teken dat ook buiten het volk van God herkend wordt in de culturen/religies van het toenmalige Oosten. Niet alleen Jesaja spreekt van een groot licht dat volkeren aantrekt ook de heidense profeet Bileam ziet een ster oprijzen uit Jacob. Het lijkt erop dat de magiërs door iets binnen hun cultuur of religieuze horizon worden geleid naar een ontmoeting met de nieuwgeboren Koning.

Als je het zo bekijkt kan die ster van alles zijn, iets dat wij gesternte noemen, iets dat aantrekt, een onrust, een zoeken dat op gang komt binnen een bestaande cultuur of religie, wat leidt naar een ontmoeting met Jezus Messias.

Is dat niet fijn? Maar is het ook fijn voor hen die zich 'gelovigen' noemen?

Dat hangt er van af: of zij, of wij kunnen erkennen dat niet *wij* de regie hebben over die ontmoeting. Er moet in die andere cultuur iets gebeuren waarover wij geen macht hebben. Zeker we moeten zaaien, laten zien waarin we geloven; maar waarin het valt, en hoe: daar gaan we niet over.

Als uit de wereld van vandaag zich een nieuwe generatie bij ons aanmeldt zal die geen kloon zijn van de oude - kijk maar naar de nieuwe dominicanen! Dan komt het erop aan zich niet bedreigd te voelen door het nieuwe - zoals het Herodes en heel Jeruzalem overkwam - maar ruimte te geven aan wat anders is, aan wat wij niet hadden bedacht. Dan kan het verrassend worden en een feest.

Dan is ook het meedoen aan de gebedsdienst voor joden, christenen, moslims niet enkel een beleefdheidsbetuiging maar een vorm van erkenning dat Gods Geest in joden, moslims en andere religies aan het werk is op een manier die ons ontgaat.

Ik denk ook aan de vragen die paus Franciscus moedig aankaart.

Wil je een smetvrije kerk, als een hoogheilig Jeruzalem,

of een kerk als een veldhospitaal, in het buitengebied van Bethlehem?

Sta je, met alle respect voor de voorgehouden leefnormen, open voor mensen in concrete leefsituaties die zich niet in regels laten persen: dat de Heer in hen op een niet vast te leggen wijze aan het werk is?

Ben je zonder tekort te doen aan de bakens die de geloofsformules zijn, ontvankelijk voor nieuwe benaderingen vanuit andere culturen/denkwijzen: dat ze langs ons nog onbekende wegen kunnen toeleiden naar nieuwe Openbaring van de Heer?

Jezus is een ándere koning, een vreemde, van buiten.

Geen wonder dat vreemden, mensen die anders zijn, van buiten, Hem vinden.

Dat wij met de nieuwgeboren Koning hen verwelkomen kunnen.